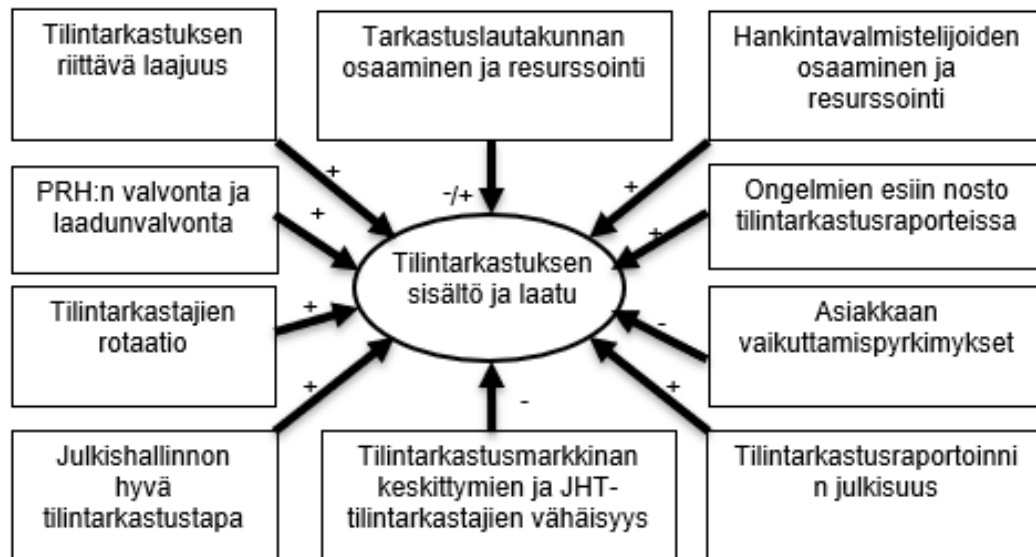

VTV Nyt! -webinaari: Kuntatalous nyt ja huomenna 3.3.2021

Kuntien ja kuntayhtymien
tilintarkastuksen laatu ja
toimivuus –tutkimus

- VN Teas, teema 7.1 tutkimushanke
- Tampereen yliopisto
päävastuullinen,
konsortisopimuksella Itä-Suomen
yliopisto.
- Lasse Oulasvirta, professori, T&A
ohjelman johtaja, Tampereen
Yliopisto

Tutkimuksen keskeiset tulokset

Kuvio 1. Tutkimuksen keskeiset tulokset ja kunnallisen tilintarkastuksen laatuun ja laadun vaikuttavuuteen vaikuttavat tekijät sekä laatuongelmien ja tilintarkastusmarkkinoiden ongelmien esiintymisen indikaattorit

- Kunnallisen tilintarkastuspalvelun **tilaajat ovat asiakkaan roolissa saamaansa palveluun valtaosin tyytyväisiä.**
- Kuntien ja kuntayhtymien **hankintaosaamisessa esiintyy kuitenkin puutteita.**
- Lisäksi kunnallisen tilintarkastuksen laadussa on **PRH:n toimeksiantokohtaisissa laaduntarkastuksissa havaittu suhteellisen runsaasti puutteita.**
- Kilpailutuksessa on tarjouspyyntöjen valintakriteeristön hintapainotus ja tarkastuspäivien lukumäärän kiinnittäminen etukäteen.
- Tilintarkastusmarkkinoilla kuntatilintarkastusta tarjoavien **yhteisöjen supistuminen – duopoli**
- Tilintarkastuksen kilpailutus näyttää johtaneen alhaisiin tarkastushintoihin ja siihen liittyen sellaiseen **tarkastuspäivien määrään, joka on riski julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan toteutumiselle.**
- Em. ongelmiin liittyy kyselyissä ja haastatteluissa ilmi tullut **toive julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan nykyistä selkeämmästä määrittelystä.**
- **Toiveita esitettiin myös PRH:n tilintarkastusvalvonnalle vuorovaikutuksen ja kehittävän otteen lisäämisestä.**

Hankinta-asiakirjat	Havaintoja
Tarjouspyynnöt	Tarkastuspäivien määrä kiinnitetään pääosin etukäteen tarjouksissa, lisäpäivien ja -palveluiden hankkimisesta sovitaan erikseen.
JHT-tarkastaja lautakunnan sihteerinä	Varsinkin pienemmät kunnat velvoittavat vastuunalaisen tilintarkastajan myös toimimaan tarkastuslautakunnan sihteerinä.
Tarkastuspäivien määrä	Tarjouspyyntöasiakirjoista ei pääsääntöisesti käy ilmi, mihin tarkastuspäivien määrä perustuu.
Päivien määrä tarjouspyynnössä (peruskunta- ei konserniyhteisöjä)	Minimi 3 (Kyyjärvi), keskiarvo 31, maksimi 390 (Helsinki)
Valinta	Hinnan merkitys tarjouksen valinnassa on korostunut ja usein halvimman hinnan tarjoamalla voittaa kilpailutuksen.
Sopimuspituus	Yleisin pituus on mallia 4 + 2 vuotta (optiovuodet).

Tietopyyntöaineist on perusteella tehdyn analyysin tulokset kilpailutuksesta – kilpailutusasiakirjat yli 200 kunnasta ja kuntayhtymästä

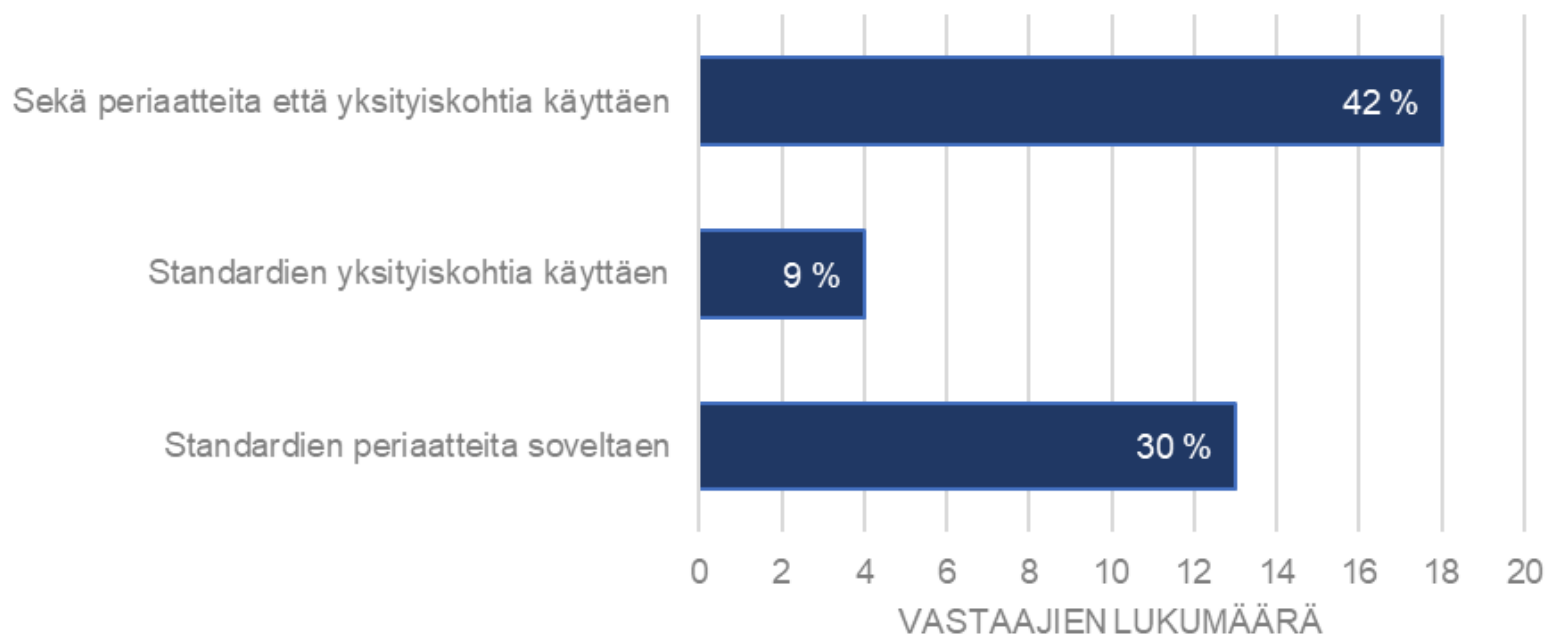
Kustannukset kilpailtu alas – alemmat kuin
yrityspuolella

Tarkarkastuksen tehokkuusvaade ja aikapula
Mihin asetetaan rima JHT-tarkastajille?

JULKISHALLINNON
HYVÄ
TILINTARKASTUSTAPA
SUOMEN
TILINTARKASTAJAT
RY:N SUOSITUKSIA
3/2020

- Julkishallinnon tilintarkastuksen kohde on TTL:n mukaista tilintarkastusta laaja-alaisempi. Toisaalta TTL:n mukaisessa tilintarkastuksessa sovellettavat ISA-standardit ovat julkishallinnon hyvää tilintarkastustapaa yksityiskohtaisempia ja jättävät vähemmän harkintavaltaa tilintarkastajalle esim. tarkastuksen suunnittelussa ja kohdentamisessa eri tilikausille. (s.5)
- **Kansainväliset tilintarkastusalan standardit, kansalliset yksityisoikeudellisten yhteisöjen tilintarkastusta koskevat standardit tai ISSAI -standardit eivät ole tilintarkastajaa velvoittavia julkishallinnon tilintarkastuksissa. Tilintarkastaja voi kuitenkin ammatilliseen harkintaan perustuen tukeutua soveltuvin osin em. standardeihin Julkishallinnon hyvä tilintarkastustapa -suositusta täydentävänä.** (s.6)

Jos käytät ISA-standardeja hyvän tilintarkastustavan lähteenä, miten lähinnä sovellat niitä?

Kyselyyn vastasi 43 JHT-tarkastajaa
Tähän kysymykseen 35 vastaajaa

Tilintarkastaja puun ja kuoren välissä

- Tarkastuspäivien määrä usein hyvin tiukka
 - Päävastuulliselta edellytetään tarjouspyynnöissä vahvaa kokemusta, mutta toimeksiannoissa tiukka hinta, jolla voitetaan, pakottanee usein optimaalista enemmän työnjaossa tarkastusassistenttipainotteisuuteen?
- Tarkastuskenttä hyvin laaja - Kuntalaki 123.1 §:
 - Onko kunnan hallintoa hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti;
 - Antavatko kunnan tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitilinpäätös tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta;
 - Ovatko valtionosuuksien perusteista annetut tiedot oikeita;
 - Onko kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti
- PRH:n laadunvalvonta keskittynyt sanktioihin, laaduntarkastuksen kriteerit ja työtapo muuttuneet 2016 valvontauudistuksessa
- Millä taataan jatkossa riittävä määrä JHT tarkastajia?

Joitakin kehittämisehdotuksia

-
- Tarkastettava kunta tai kuntayhtymä ei saa määritellä tilintarkastuksen laajuutta etukäteen sellaiseksi, ettei riippumatonta ja riittävän kattavaa tilintarkastusta pystytä suorittamaan.
- Vastuunalaisen tilintarkastajan rotaatiovaatimus tulisi kirjata lakiin, siten ettei sama henkilö voi toimia vastuunalaisena tilintarkastajana yli kuutta vuotta.
- Perustetaan työryhmä selvittämään julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan täsmentämistä ottaen huomioon tilintarkastuksen kansainväliset ISA-standardit.
- Harkittavaksi tulee ottaa valtionosuus kuntatilintarkastuksen kustannuksiin.
- Määrällisesti JHT-tilintarkastajia on noin yksi neljää tarkastuskohdetta (kunta tai kuntayhtymä) ja noin yksi seitsemää tarkastuskohdetta kohden, jos myös tilintarkastettavat seurakunnat lasketaan mukaan.
- On huolehdittava JHT-tutkintoon valmistavasta koulutuksesta sekä julkishallinnon tilintarkastuksen ammattiuran houkuttelevuudesta. Riittävä ja osaava JHT-tarkastajien määrä on keskeinen edellytys laadukkaalle ja riittäväälle julkishallinnon tilintarkastukselle.

*Motto: Tilintarkastus on yksi tärkeimmistä
raportoidun tiedon varmennusfunktioista
yhteiskunnassa!*

lasse.oulasvirta@tuni.fi, 050 -3186017

